

Vse kaže, da bo ljubljanski grad treba zapreti

Mogočna stavba nad mestom propada

ZOB ČASA JE OPRAVIL SVOJE - GRAŠČINA JE PO ŠTEVILU OBISKOVALCEV NA DRUGEM MESTU V SLOVENIJI, TAKOJ ZA POSTOJNSKO JAMO - KER JE GRAD KULTURNOZGODOVINSKEGA POMENA ZA LJUBLJANO, NAJ BI OBNOVITVENA IN VZDRŽEVALNA DELA FINANCIRALE VSE LJUBLJANSKE OBČINE - TRIJE POVOJNI POIZKUSI OBNOVE GRADU SO OBTICALI V SLEPI ULICI - KAJ BO, ČE PRIDE DO MOČNEJŠIH POTRESNIH SUNKOV?

Dosedanje zanimanje javnosti za usodo ljubljanskega gradu je bilo očitno dokaj klavarno, čeravno se Ljubljančani radi sprehajajo po sicer lepo urejenih grajskih drevoredih in smo ponosni na mogočno stavbo, ki se bohota nad mestom. Premalo pa se zavedamo tega, da je graščino načel zob časa že v tolikšni meri, da ji grozi propad. Statiki namreč opozarjajo in trdijo, da hrib, na katerem stoji grad, nenehno polzi v tri smeri. Kot posledice počasnega polzenja terena se v zidovju kažejo vedno bolj grozeče razpoke. Zato bi kazalo čimprej statično utrditi celotni kompleks.

Na gradu ni ne vode ne kanalizacije in ne elektrike. Prav tako ni nobenih priključkov ter notranjih inštalacij, ker jih nikoli tudi ni bilo. To pomeni, da je treba komunalno urediti in opremiti celotno poslopje in okolico.

Trenutno je v teku sanacija dvoriščnega zidu trakta E-3, ki je v najbolj kritičnem stanju. Ta stena je bila že pred leti podprta, ker se je začela nevarno nagibati in se je postopoma razdvojila v dve plasti, od katerih se je notranja že porušila. Letos je bilo ponovno podprto ostrešje, ker so preostale podpore popustile in je grozila nevarnost, da bi že ob rahlem potresu ali hudem vetru streha podrla steno in se zrušila. Ta akcija pome-

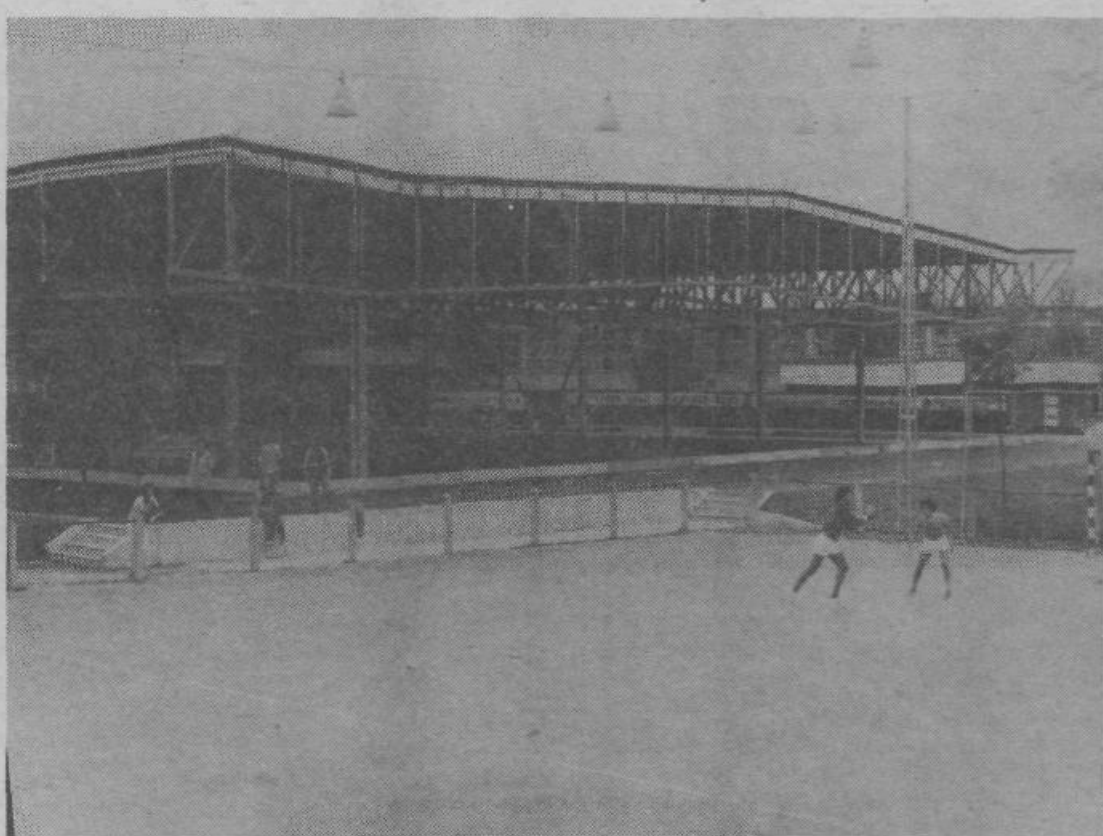
ni pripravo za dokončno sanacijo dvoriščne stene.

Zavod Magistrat je bil doslej deležen dokaj številnih kritik, češ da na gradu še ni dal obnoviti restavracije. Resnica pa je drugačna. Ne gre samo za obnovo gostišča, pač pa za kompleksno ureditev gradu, ki se kaže v treh variantah. Po sodbi strokovnjakov, družbenih in javnih delavcev je še najbolj sprejemljiva usmeritev na komercialne investicije ob upoštevanju vseh zahtev spomeniškega varstva. Grad je treba vključiti v mesto. To pa pomeni na grad prenesti nekatere centralne mestne funkcije. Impresivna in reprezentativna stavba ne sme biti izolirana od mesta z ne-

kakšnimi specifičnimi neživiljenjskimi funkcijami.

Biro za obnovo ljubljanskega gradu, ki skrbi za vso projektno dokumentacijo, ter regionalni zavod za spomeniško varstvo Ljubljana, sta trdno prepričana, da se bo 4 do 5 starih milijard, ki naj bi jih investirali v obnovo celotnega grajskega kompleksa, bogato obrestovalo, ker gre v skrajni konsenzu tudi za varnost meščanov, ki stanujejo pod gradom.

Sočasno bi kazalo grad povezati z mestom še s pomočjo tako imenovanega eskalatorja - vertikalne komunikacije, s čimer bi povsem utrdili pobočja hriba in grad ter s tem obogatili mestni program z množičnim dnevnim obiskom gradu. ff

Nova športna dvorana na Kodeljevem, ki še ni povsem dograjena, bo namenjena predvsem za rekreacijo delavcev moščanskih TOZD

DVA NOVA ŠPORTNA OBJEKTA

NA KODELJEVEM ...

Prijateljska mednarodna rokometna tekma med moštvom Burevestnika iz pobratenege Tbilisija (Gruzija SR) in domačega Slovana pomeni nov mejnik pri nadaljnjem razvoju moščanskega športa. Ne zaradi kvalitetne rokometne predstave, pač pa je bila to prva tekma, ki so jo moščanski športniki odigrali pod svojo streho, v sicer še nedograjeni športni dvorani na Kodeljevem.

Tolikanj zaželen in potreben objekt, kot je nova, moderna in predvsem izredno funkcionalna športna dvorana na Kodeljevem, pa ne bo nudil strehe samo aktivnim športnikom. Dvorana bo namenjena predvsem za rekreacijo delavcev moščanskih TOZD, ki tudi združujejo sredstva - prek sklada za družbeni standard v občini - za izgradnjo le-tega in podobnih objektov, pa šolski mladini, skratka vsem kategorijam občanov.

V novi športni dvorani bo poleg raznih športnih srečanj in

rekreativnih dejavnosti možno organizirati tudi razne kulturne, politične in druge manifestacije in prireditve. Na tribunah bo prostora za ok. 3.000 gledalcev, po potrebi pa bo možno zagotoviti v parterju še nadaljnjih 1.500 sedežev. Prihodnje leto bodo dograjeni še potrebni pomožni prostori (upravni prostori, garderobe, sanitarije itd.) kakor tudi manjša dvorana (20 x 10), ki bo služila, opremljena kot TRIM kabinet, za rekreacijo in trening aktivnim športnikom.

... IN ZADOBROVI

Skromnejša, a zato bolj prišrna je bila otvoritev nove, pravzaprav adaptirane telovadnice v Zadobrovi. Ambicije pobudnikov preureditve stare kino dvorane v zadruženem domu v telovadnico so bile skromne: zagotoviti kolikor toliko normalne možnosti za redno telesno vzgojo tamkajšnjim osnovnošolcem ter za rekreacijo mladih in starejših. V svojih prizadevanjih so brez dvoma uspeli. Še več! Telovadnica (ki niti ni majhna in je kar moderno opremljena) z vsemi vzporednimi prostori bo brez dvoma imenitno služila svojemu namenu.

Se to: Precejšen del finančnih sredstev so prispevali KS Zadobrova in tamkajšnje TOZD, veliko število prostovoljcev, starih in mladih, pa je opravilo kar lepo število udarniških ur!

DEŽURNI 316-690

Po dolgem času se spet oglašamo. Šef te naše rubrike zna biti včasih prav neresen in tako si je tudi to pot skrajno neresno (zato pa - kot pravi sam - s toliko večjim užikom) privoščil dolge in brezskrbne počitnice. Ne vem sicer, če je to mišljeno resno, toda obljubil je, da bo odlej pisal bolj redno in vas tudi bolj obveščal o akcijah, ki jih pripravljamo.

Nekaj časa je sicer že minilo, odkar se je v Ljubljano vrnila mladinska delovna brigada Tona Tomšiča, ki je gradila nasip in kar je še pomembneje, tudi bratstvo in enotnost med našimi narodi. Ker pa je naš časopis mesečnik in ni bilo mogoče o tem pisati prej, menim, da moramo vsaj nekaj vrst posvetiti tej brigadi, saj jo je v celoti organizirala naša OK ZMS. O akciji in o brigadi sami sem se pogovarjal s predsednikom brigadne konference Stašo Rejca.

- Že dolgo nisem bila na tako dobro organizirani mladinski delovni akciji, kot je bila prav Sava 73. Ugodne možnosti za življenje, za delo, dobro organiziran prosti čas, veliko kulturnih in zabavnih prireditev, pa še odlični izbor predavanj... skratka o organizaciji akcije skorajda ne morem govoriti drugače kot v superlativih. Imeli smo štiri udarne dneve, ko je bilo treba malo bolj pritisniti in uspelo nam je, saj smo se vrnili v Ljubljano šestkrat udarni in tako izpolnili obljubo, ki smo jo dali občini. Štirikrat smo bili udarni na udarnih dnevih in dvakrat ob zaključku vsake dekade. Morda je zanimivo to, da je imel vsak udarni dan svoje ime. Prvi je bil posvečen našemu prihodu, ostali trije pa so bili posvečeni tovarišu Titu, trideseti obletnici republike in sedmim sekretarjem SKOJA. Mimogrede, osvovili smo tudi trak Sedem sekretarjev

SKOJA, kar je še posebno priznanje vsaki brigadi. No, tega so na SAVI osvojile vse mladinske delovne brigade zaradi izrednega poprečja na delovnih mestih. Prav tako je bil komandant akcije dvakratni udarnik, saj se kaj takega na mladinskih akcijah ne zgodi tako pogosto.

Dvakrat smo delali tudi v Kumrovcu in tako smo dali svoj prispevek k izgradnji spomeniškega parka Kumrovec-Kozjansko. Pobratili smo se tudi z brigado bratce Ribar iz Zagreba in upam, da bomo tudi naprej sodelovali z njimi.

Morda je bila edina slaba točka pri nas, da nas je bilo malo. Če bo v Ljubljani organizirana komisija, ki se bo posvetila mladinskim delovnim brigadam in z njimi delala kot vse leto, potem bi prav gotovo lahko nabrali mladincev več kot za eno akcijo, saj je za to obliko delovanja mladine v zadnjem času spet vse več zanimanja.

V bližnji prihodnosti, verjetno že ta mesec, bomo pričeli z gradnjo aleje spominov in tovarštva, in sicer v Hrušici. Delali bomo ves teden ob pomoči mladine iz srednjih šol, ob sobotah in nedeljah pa bomo skušali pridobiti mladino iz delovnih organizacij na tako imenovane vikend akcije.

V Vikrcih se je končala mladinska poletna politična šola, ki so se je udeležili mladinski funkcionarji vseh občinskih konferenc mladine v Sloveniji. Kljub prenatrpanemu programu (dnevno je bilo tudi več kot deset ur predavanj) je šola dokaj dobro

uspela. Že lani smo opozarjali na prenatrpanost, toda upamo, da bodo organizatorji vsaj prihodnje leto to upoštevali.

Priprave na deveti kongres in javne razprave o osnutkih ustava.

Javne razprave so bile v večini mladinskih aktivov že izvedene. Pred nami je obdobje povečane aktivnosti. Smo pred ustanavljanjem specializiranih konferenc. Te naj bi bile ustanovljene do 15. oktobra, in sicer po delegatskem načelu. Imele bodo petdeset članov in petnajstčlansko predsedstvo. Na tak način dela je bilo precej pripomb, saj je težko iti v širino dela brez temeljnih kadrovskih priprav. Prav tako menimo, da so delegatski odnosi v specializiranih konferencah še premalo obdelani. Vsekakor bo treba v okviru priprav na ustanovitev specializirane konference precej časa posvetiti vsebinskemu reševanju organiziranosti. Premalo so namreč še vedno razjasnjeni odnosi do financiranja konference. Prav tako je vprašljiva razmejitev po panogah gospodarstva. Specializirane konference bodo sestavljene iz stalnega in nestalnega dela. Tu je zopet vprašljivo, kolikšno bo število predstavnikov v nestalnem delu (predvsem za tiste panoge, ki so v naši občini slabo zastopane).

Na temeljito delo se pripravljajo tudi vse komisije pri OK ZMS. Prav sedaj teče razprava o osnutkih akcijskih programov posameznih komisij.

Sredi septembra smo imeli izredno sejo predsedstva mestne in predsedstva občinskih konferenc ZMS. Imeli smo razgovor s tovaršem Romanom Albrehtom o novih ustavah SRS in SFRJ.

skrajna rešitev kadar so izčrpane vse druge možnosti, da bi starostnik ostal v družinski oskrbi. Sedaj je izredno težko dobiti prostor v domu počitka. Starostniki nimajo možnosti izbirati kraja, pošiljajo jih celo v najbolj oddaljene domove, celo v Rakičane pri Murski Soboti.

Za občane oskrbovance bo najboljše iz občine Moste-Polje, da bodo

dobili svoj dom počitka. Dokler ne bo več prostora v domovih, pa bo treba okrepiti strežniško in medicinsko nego na domu, aktivirati sosedsko pomoč.

Pri krajevnih skupnostih naj starejši občani dobijo prostor za dnevno bivanje (klub). Tudi pri krajevnih skupnostih naj bi dosegli sodelovanje z društvom upokojencev, uvedli in izpopolnili evidenco starejših oseb, predvsem tistih, ki nujno potrebujejo socialno pomoč.

ANTON ZRNEC

TOPLARNA LJUBLJANA

- Proizvaja električno in toplotno energije ter tehnološko paro za potrebe komunalnega gospodarstva Ljubljane.
- Prodaja pepel kot polnilni oziroma gradbeni material, destilirano vodo in kremenčev pesek.
- S svojim delom pomagamo izboljševati delovne in življenjske pogoje prebivalcev širše in ožje družbene skupnosti.

RUMENE RUTKE OPOZARJAJO

V začetku šolskega leta smo jih opazili, rumene rutke, ki jih nosijo prvošolčki. Nimajo jih še prav vsi, nekateri še čakajo, da bodo prišli izpod rok šivilj v njihove roke. In zakaj imajo prvošolčki rumene rutke? Samo zato, da tisti, ki jih srečujemo, vemo: tile otroci hodijo v prvi razred, za njimi je pravkar velik dogodek, prvič so prestopili šolski prag? Ne, rumene rutke imajo drugačen pomen.

Namenjene so v opozorilo vsem udeležencem v prometu. Opozarjajo voznike vseh vozil, da je na cesti otrok, ki še ni prav več v obnašanju na cesti in je v nenehni nevarnosti prav zato, ker je še nevajen samostojno odločati o svojih korakih na hrušču in trušča polni prometni cesti. Navaja se, kar pa pomeni, da še vedno lahko naredi usodno napako: nenadoma stopi na promežno cestišče kjer ni prehoda za pešce, spregleda rdečo luč na semaforju, stopi na kolesarsko stezo. Število šolarjev, žrtev prometnih nesreč, pa kljub prometni vzgoji, ki se začne v vzgojno-varstvenem zavodu in mali šoli ter se nadaljuje v osnovni šoli, še vedo narašča.

Kako zaščititi šolarje, predvsem tiste začetnike, ki se še ne znajdejo v prometnem vrvežu, pa vendarle so že njegovi aktivni udeleženci? V prvih dneh

šole spremljajo prvošolce v šolo in nazaj starši. Tisti previdnejši so otroka že pred pričetkom šole seznanjali s potjo in nevarnostmi, ki prežijo nanj. Starši najspremljajo otroka v šolo toliko časa, dokler jim ne bo otrok sam povedal, da že „zna“ sam v šolo, torej da sam čuti že toliko samostojnosti, da se bo znal izogniti nevarnostim, ki jih srečuje na svoji poti. V tem trenutku pa lahko pomembno vlogo prevzamejo starejši šolarji, ki stanujejo v bližini in prevzamejo prvošolca v svojo sredino. Otrok gre skupaj z njimi v šolo, počuti se varnejši kot bi se, če bi hodil sam, hkrati pa tudi samostojnejši, saj ni več poleg njega včasih kar preveč skrbne mamine roke, ki bi ga prijel, ko mora čez cesto. V družbi otrok pozabi, da je vendarle nadzorovan in samostojneje sprejema odločitve o svojem gibanju na cesti. Pridobiva

si izkušnje, hitreje reagira, ocenjuje razdalje med seboj in vozilom, predvideva nevarnosti... Kmalu bo sposoben hoditi v šolo povsem sam.

Če stanujete blizu šole in imate avto, nikar ne vozite otroka v šolo, saj ga ne boste mogli voziti osem let in mu vsa ta leta ponujati svojo oporno palico za njegovo samostojnost. Prenekateri otrok današnjega dne se vse preveč vozi z avtomobilom in nima priložnosti pridobiti si izkušnje na cesti. Čas in trud, ki ju bomo vložili v vzgojo otroka ob njegovih prvih korakih v šolo, se nam bo kasneje bogato obrestoval ob varnosti in dobrem počutju šolarja.

Vozniki! Če boste opazili na cesti otroka z rumeno rutko, vedite, da je to majhen, živ semafor, ki opozarja nase: želim prispeti v šolo živ in zdrav. Prosim pazite name, ker se šele navajam na pravila vedenja v prometu! Rad bi se vrnil domov nepohabljen, saj sem šele začel živeti pa sem že prisiljen vključevati se v nepredvidnosti vseh vrst na naših cestah.

ZMAGA GLOGOVAC

OSAMLJENA STAROST

Pri mestni konferenci socialistične zveze so za leto 1973 izdelali program o družbenem dogovarjanju in razvoju dejavnosti za starejše ljudi v Ljubljani.

Tudi v Sloveniji se namreč število ostarelih ljudi nenehno veča - kot v vseh gospodarsko in kulturno razvitih državah.

Po mednarodnih standardih uvrščamo narod, ki ima več kot 7% prebivalstva, starega nad 65 let, med stare narode. V Sloveniji pa bo kmalu desetina vsega prebivalstva starega nad 65 let.

Družba mora zato skrbeti za starejše občane upokojece, če sami ne morejo skrbeti za svoje življenje. Starejši človek naj, če je le mogoče, čim dlje ostane doma v okolju, kjer je živel in delal v svojih najkrajnjih letih, kjer je ustvarjal in delal kjer se čuti domačega in sprejetega. Na območju naše občine živi nekaj tisoč občanov starih nad 65 let. Precej je visok odstotek ostarelih kmečkih delavcev. Četrtnina starejših občanov je osamljenih, poleg tega

pa so še bolelni in kronično bolni. Mnogo ostarelih nima lastnih sredstev za preživljanje. Precej starejših oseb tudi nimata lastne sobe. Mnogi ostareli potrebujejo stalno ali občasno bolniško nego. Večje število ostarelih si želi v dom počitka.

Strežniško službo in medicinsko nego na domu organizira zdravstvena služba ob tesnem sodelovanju s krajevnimi skupnostmi, organizacijo Rdečega križa in drugimi.

V okvir občinske socialne službe sodi tudi varstvo socialno ogroženih ostarelih ljudi.

Vključevanje starostnikov v dom počitka predstavlja čedalje hujše probleme, čeprav vemo, da je to